

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

WAGNER KÁROLY ERDÉSZETI SZAKKÖNYVTÁR

Az Országos Erdészeti Egyesület (OEE) könyvtárának kialakítása a több, mint 150 éve, az 1851-es esztendőben alapított, Pozsonyban székelő Magyar Erdész Egylet, illetőleg az 1866-ban, Pesten létrejött, a magyar nemzeti szellemiséget képviselő, Országos Erdészeti Egyesület kézikönyvtárai összevonásával, részben egyes tagok önzetlen ajándékaiból, hagyatékból, az Egyesület által fedezett könyvvásárlásokból, másrészt az Egyesület szaklapja és az egyesületi kiadványok cseréjével történt.

Az Egyesület Pozsonyból Pestre költözése során bútorait, könyvtárát és irattárát bérleményekben helyezték el. A könyvtár állománya ekkor mintegy 1000 kötet volt. A Könyvtár történetének második szakasza egybeesik az 1886. augusztus 1-én történt Alkotmány utcai székházunk használatbavételével. A beköltözés alkalmával a könyvtárát már a székházépítéssel egyidejűleg megrendelt 17 db. egyszerűen nemes vonalú tölgyfa szekrényben helyezték el. A könyvállomány ekkor már mintegy 2600 kötetre rúgott.

A Könyvtár rendszerezése, illetőleg elhelyezése könnyen áttekinthető volt, mivel szakterületek szerinti csoportosításban kerültek a könyvek egy-egy szekrénybe. Az Egyesület a Könyvtár kezelésére – erdőmérnök személyében – könyvtárost alkalmazott.

A könyvtár – az első világháború időszakában bekövetkezett visszaesést leszámítva – az egyre erősödő Egyesülettel párhuzamosan folyamatosan gyarapodott. A II. világháborút követően azonban, székházunk fokozatos elvételével, majd államosításával – 1949-től – a szekrények nagy részét elvesztve, tulajdonképpen ömlesztve tárolták a könyveket különböző helységeekben.

Minden könyvtár fejlődése szempontjából elsőrendű és meghatározó szerepet játszik annak elhelyezése. Ennek a nagy múltú könyvtárnak az Alkotmány utcai Székházunk elvételéig elhelyezési gondjai nem voltak. Történetének legnegatívabb része ezért az 1949-től, 1989-ig terjedő időszakra esik, amikor is többszörös költöztetéssel egyre méltatlanabb körülmények közé került. Mégis mindig voltak, akik segítettek a költöztetés, elhelyezés és állományvédelem nehéz munkájában. Közülük is ki kell emelni Mihályi Győző, Nyírádi Lajos és Riedl Gyula nevét. Különösen Riedl Gyula tett sokat a könyvtár

megmentéséért. Ő volt, aki a könyvtárat pincében, sötét folyosókon, elhagyott szolgálati lakásban, volt istálló épületben menekítette, költöztette, kézben és ruháskosárban cipelve a könyveket, képeket, a szétszedett bútorokat. Riedl Gyula volt az is,

aki munkatársai segítségével számba vette a teljes könyvvállományt és elkészítette annak katalógusát. Egészen 2005-ben bekövetkezett haláláig minden nap a könyvtárban dolgozott és 90 évesen is fáradhatatlan szeretettel kalauzolta az odaérkező kutatókat, olvasókat, a hazai és külföldi érdeklődők népes csoportjait.

A könyvtár a sok hazátlan bolyongás után végül Telkiből (az egykori Budavidéki Állami Erdő- és Vadgazdaság központjából) az újjáalakított csillagvölgyi épületébe költözött be, amit 1989. október 11-én ünnepélyes keretek között, mint Erdészeti Információs Központ, illetve az OEE Könyvtára avattak fel.

Könyvtárunk itt végül annyi hányattatás után méltó elhelyezést kapott és ki tudta alakítani rendszeres használatát és igénybevételeit.

A Csillagvölgyi épület eladásra került és Barátossy Gábor valamint Bakon Gábor vezetésével a 2000. évben készült el, a Pilisi Parkerdő Zrt. tulajdonában lévő új Erdészeti Információs Központ (Budapest

XII. ker. Budakeszi út. 91.).

Itt nyert újabb átköltözéssel elhelyezést a Könyvtár, amelynek elnevezése napjainkban az OEE elnökségének 24/2001. (dec. 12.) sz. határozata alapján „Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár”.

Ha meg akarnánk határozni a könyvtár jelenlegi státuszát, akkor a vonalat

valahol a műemlék-könyvtár és a működő szakkönyvtár között kell meghúzni. Az eredeti bútorzat és számos ereklye (zászlók, egyesületi elnökökről, tisztségviselőkről készült festmények stb.) egyértelműen műemlékjelleget kölcsönöz a könyvtár archív részének, ahol a II. világháborúig megjelent műveket őrizük. Könyvtárunk, elsősorban az archív anyagok védelme érdekében prézens könyvtár, ily módon kölcsönzési tevékenységet nem folytat. (Az 1980-as években az állomány még részben kölcsönözhető volt, akkoriban csak a díszkötéses könyvekre volt érvényes a tiltság, amelyeknek száma jelenleg: 565 db.) Ugyanakkor a könyvtár jelenleg is bárki számára nyitott és megtekinthető. A helyben olvasás megoldott külön olvasó részleg kialakításával. Természetesen fénymásolatok kiadását az érintett dokumentumrészekről a könyvtár vállalja, bizonyos terjedelemig ingyenesen, a fölött térítés ellenében. A könyvtárat az eddig leírtaknak megfelelően egyrészt a muzeális részt megtekintő érdeklődők, illetve az aktív olvasók, erdészettörténész-kutatók látogatják. Éves átlagban a könyvtár mintegy 400 főt fogad, akiknek közel 20 %-a külföldi. Jelentős témadokumentációs és forráskutatási tevékenységet is ellát a könyvtár a felmerülő kutatói igények alapján.

Könyvtárunk jelenlegi, mintegy 22 000 dokumentumot tartalmazó állományából 8000 könyv – ebből 6000 kötet archív anyag – és 14 000 részben kötött, jobbra fűzött publikáció és periodika. A dokumentumokat öt csoportra tagolták és ez a rend a jelenlegi nyilvántartásban is érvényes:

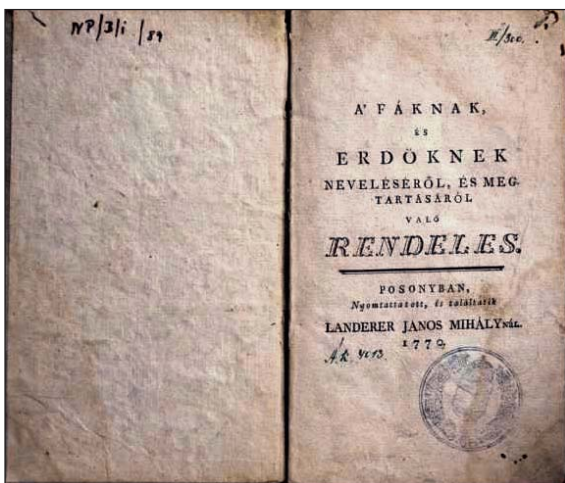
- I. Dokumentumok szerzők nevének feltüntetésével.
- II. Ismeretlen, illetőleg a szerzők nevének feltüntetése nélküli dokumentumok.
- III. Hivatalos kiadványok.
- IV. Évkönyvek, időszaki kiadványok.
- V. Folyóiratok.

Az archív könyvek összetételére vonatkozóan elmondható, hogy a mintegy 6000 kötetből a 100 évnél idősebbek száma 955, ebből magyar nyelvű 258 (az idegen nyelvű könyvek 99%-a érthető okokból német.), míg a 200 évnél idősebb művek

száma 67 és ebből magyar nyelvű mindössze 4. A legrégebbi, a XVIII. századból származó könyvek összesen 30 darabot számlálnak. A Könyvtár legrégebbi könyve 1738-ból származik, legrégebbi magyar nyelvű könyve: A fáknak és erdőknek neveléséről és megtartásáról való rendelés. Pozsony : Landerer János Mihály, 1770. 56 p.

Az Egyesület nyomtatásban 1909-ben jelentetett meg katalógust, mint erről a Magyar Minerva is tanúskodik. Ezt követően azonban szükségessé vált egy korszerű, az egész könyvtárat bemutató új katalógus kiadása. Az Egyesület elnöksége határozatának megfelelően több évi munkával a Könyvtár teljes állománya számbavételre került (cédula katalógus) és ennek alapján Riedl Gyula 1962-ben elkészítette a könyvtár nyomtatott katalógusát. Ezt 1962-ben és 1964-ben Gyaprodási Jegyzék kiadása követte. Az újonnan beszerzett könyvekről

cédulakatalógus készül és bejegyzést nyernek a Könyvtárnaplóba. A kor kívánalmainak megfelelően a könyvállomány az 1990-es évek közepén számítógépre került. Ezt a munkát a Nyugat-magyarországi Egyetem (korábban Erdészeti és Faipari Egyetem, Sopron) Központi Könyvtárának dolgozói vé-

gezték el a katalóguscédulák adatai alapján. A Könyvtár könyvállományának jelenleg mintegy 90 %-a (az archív állomány gyakorlatilag 100 %-a) található meg az OPAC rendszerben a Nyugat-magyarországi Egyetem Központi Könyvtárának honlapján (<http://ilex.eke.hu>), mint az Országos Erdészeti Egyesület könyvgyűjteménye.

Az Egyesület könyvtárának archív része kevés kivétellel tartalmazza a magyar erdészeti irodalom megjelent példányait és számos külföldi erdészeti szakkönyvet. Ezen szakkönyvek az erdészeti tudományok és a gyakorlat valamennyi körét, területét érintik a csemetetermeléstől a faanyag feldolgozásáig, értékesítéséig. Ugyanakkor gyűjtőköre kiterjed a vadászat, vadgazdálkodás és a természetvédelem területére is, hiszen köztudott, hogy az első természetvédők Magyarországon az erdészek voltak.

Az állományadatokból is látszik, hogy jelentős szakmai folyóirattárral rendelkezik a könyvtár, amely az Erdő című lap cserepéldányaiként az ebből a szempontból fénykornak számító 1980-as években 23 hazai és nemzetközi szaklapot kapott és ezen felül ebben az időben az Egyesület még 13 egyéb folyóiratra fizetett elő. Ekkor nemzetközi viszonylatban a könyvtár 35 intézményi kapcsolatot mondhatott magáénak. Az 1990-es években takarékosági okokból az előfizetések nagy részét visszamondták és a térítésmentes információcsere is erőteljesen visszaesett. Jelenleg 4 német, 1 osztrák, 1 horvát 1 lengyel és 1 francia szaklapot kapunk cserepéldányként, továbbá 3 magyar folyóirat előfizetéses példányait őrizzük a folyóirattárban.

Könyvtárunkhoz tartozik az Archív Levéltár (archív iratok) kezelése is – bár nem múzeumi szervezettségben. Az Országos Erdészeti Egyesület levéltári anyagai 1880-tól találhatóak meg évenkénti kigyűjtésben. Az elmúlt években kezdődött meg a levéltári anyagok feltárásának munkája. Ennek keretében valamennyi megőrzött levelet, írásos dokumentumot külön-külön besoroljuk, tárgykörét és egyéb érdekességeit (feladó, szerző stb.) lejegyezzük

és számítógépre visszük. A WORD táblában évenként rögzített és összesített adatok a tárgyleírásra, vagy azok csonkolt részeire visszakereshetők megkönnyítve ezáltal a kutatók, olvasók munkáját.

Jelenleg a Könyvtár gyarapítása tervszerűen folyik – az Egyesület anyagi lehetőségeihez mérten. Az egyik célunk az, hogy Könyvtárunkat kiegészítsük a II. Világháború után megjelent és a jövőben megjelenő hazai és külföldi erdészeti és ahhoz kapcsolódó szakkönyvekkel. A másik célunk az új elhelyezésben a Könyvtár minél nagyobb mérvű olvasottságát biztosítani, elősegítendő szakembereink szakmai önképzését.

Riedl Gyula a könyvtárban töltötte utolsó aktív napjait is. Egykori irodáját emlékszobának berendezve nyitotta meg Egyesületünk a látogatók előtt 2006. augusztus 1-én, halálának első évfordulóján.

„Jelenlegi helyén úgy próbáltam berendezni, hogy aki jön, otthon érezze magát. ... Hiszem, hogy ennél alkalmasabb hely nincs, amit az évszázados könyvekből áradó hangulat, a hely szelleme vált ki az ittlévőkből, ”

Riedl Gyula

A lapító okirat

A könyvtár neve:	Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár (továbbiakban: Könyvtár)
Székhely:	1021 Budapest, Budakeszi út 91.
Alapításának éve:	2004. március 10.
Jogelődje:	Országos Erdészeti Egyesület Könyvtára, 1866
Módosítva:	Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár, 2001
Működési területe:	Országos feladatkörű egyesületi szakkönyvtár.
Fenntartó:	Országos Erdészeti Egyesület
Felügyeleti szerve:	Országos Erdészeti Egyesület
A könyvtár jogállása:	Az Országos Erdészeti Egyesület (továbbiakban: Egyesület), mint önálló jogi személy szervezete.
A könyvtár vezetőjének kinevezési rendje:	A könyvtár felelős vezetőjét az Egyesület elnöke nevezi ki, a Küldöttközgyűlés jóváhagyásával
Alaptevékenysége:	Szakkönyvtári szolgáltatás
Kiegészítő tevékenységek:	Az egyesület és az erdész szakma levéltári anyagainak és emléktárgyainak gyűjtése.

I. Az alaptevékenység leírása:

1. A könyvtár feladata, hogy elősegítse az Egyesületben folyó szakmai tevékenységet, továbbá támogassa a tagságot a szakirodalom használatában, a szakmai ismeretszerzésben.
 2. A könyvtár állományának folyamatos gyarapítása, különös tekintettel az Egyesület életével és az erdészet történéseivel kapcsolatos szakirodalomra.
 3. Számítógépes adatbázisok építése és szolgáltatása.
 4. A dokumentumok feltárása és nyilvántartásba vétele.
 5. A gyűjtemény bővítése, megőrzése, védelme.
 6. Az országos és nemzetközi könyvtári információs szolgáltatások elérésének lehetővé tétele.
 7. Tájékoztatás, szakirodalom kutatás, szakmai információk nyújtása.
 8. Tudományos, ismeretterjesztő, szakmatörténeti kutatómunka végzése.
- II. A Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár tevékenységét az Alapító Okirata, a Szervezeti és Működési Szabályzata, továbbá a mindenkor hatályos jogszabályok határozzák meg.
- III. A Könyvtár szakmai felügyeletét az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége látja el.

Budapest, 2004. március 10.

Ormos Balázs

az Országos Erdészeti Egyesület főtitkára

Cserép János

az Országos Erdészeti Egyesület elnöke

Országos Erdészeti Egyesület

2008

Szöveg: Riedl Gyula és Dr. Sárvári János, Foto: Ormos Balázs

Felölös kiadó: Dr. Pethő József elnök

www.oee.hu

Támogatta a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium.